

## LUKU 4

### 4.5. Paikallisesti päätettävät asiat

#### **Miten opetuksen järjestäjä mahdollistaa tarkoituksenmukaiset oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ja toiminnan resursoinnin**

Hämeenkyrössä hyvään koulupäivään kuuluvat ennakointi, joustavuus ja yhteistyö. Yhteistointa tarkoittaa koko kouluyhteisön kykyä suunnitella, toteuttaa ja arvioida toimintaansa yhdessä. Se tarkoittaa taitoa löytää koulun arkeen kaikkia hyödyttäviä toimintatapoja, joista koko yhteisö pitää kiinni ja joiden toimivuutta seurataan säännöllisesti. Näiden toimintatapojen suunnittelussa lähtökohdaksi tulee ottaa oppilaan näkökulma: millainen koulun toiminta tukee oppilaan positiivisia kokemuksia koulunkäynnistä. Ennakointi tarkoittaa koulun kykyä tiedostaa oppilaan koulunkäynnin mahdolliset esteet jo ennalta ja yrittää tehdä parhaansa, jotta nämä esteet poistuisivat. Joustavuus tarkoittaa koulun kykyä reagoida yllättäviin tilanteisiin ja mm. tuen tarpeen lisääntymiseen rakentavalla tavalla. Koulu tiedostaa, että tilanteet muuttuvat arjessa jatkuvasti ja sillä on suunnitelma keskeisten tilanteiden varalle.

Resursoinnissa otetaan huomioon erikseen kouluittain erityisopetukseen käytettävät resurssit, tukiopetusresurssit sekä ohjaajaresurssit, jotta lakisääteinen ryhmäkohtaisen tuen resursointi toteutuu. Kouluilla järjestetään pienryhmäopetusta sekä joustavia ryhmittelyitä tarpeen mukaan.

Opetuksen järjestäjä päättää alkuvuodesta oppimisen tuen järjestämiseen tarvittavat resurssit, johon kuuluvat koulukohtaisesti

- tuntikehys: vähintään 0,122 tuntia ryhmäkohtaiseen tukeen / vko / oppilas
  - o tukiopetus
  - o opetuskielen tukiopetus
  - o samanaikaisopetus
- erityisopetuksen resurssi
  - o pienryhmien ja eritysluokkien tarve
  - o erityisopettajan resurssi ryhmäkohtaisessa tuessa
  - o erityisopettajan konsultaatio
- ohjaajaresurssi
- TVA

#### **Minkälaista osaamista, toimintaa, yhteistyötä ja rakenteellisia ratkaisuja koulujen toimintakulttuuri ja oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt edellyttävät opetuksen järjestäjän ja yksittäisten koulujen tasolla**

Opetuksen järjestäjä mahdollistaa tarkoituksenmukaisia oppimisen edellytyksiä tukevia opetusjärjestelyjä tukemalla rehtoreiden pedagogista johtajuutta ja tekemällä tarpeellisia

rakenteellisia linjauksia sekä ohjaamalla opetusryhmien muodostamista siten, että opetuksen tavoitteet voidaan saavuttaa. Opettajien osaamista vahvistetaan kouluttamalla mm. eriyttämisen keinoihin, kielitietoisien opetustavan käyttöön sekä erilaisiin pedagogisiin ratkaisuihin, joilla erilaiset oppijat huomioidaan.

Oppimisen edellytyksiä tukevan toiminnan resurssoinnissa huomioidaan niin ryhmän pedagogiset tarpeet, ryhmäkoko kuin koulunkäynninohjaajien ja muun henkilöstön tarve ja hyödyntäminen. Oppimisen edellytyksiä tukevat myös tarkoituksenmukaiset, monipuoliset oppimisympäristöt. Rehtori mahdollistaa opettajien yhteistyön koulutyön arjen rakenteisiin siten, että opetuksen suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa voidaan toteuttaa yhteisopettajuutta sen eri muodoissa.

Vastuu toimintakulttuurin kehittämisestä on kaikilla kouluyhteisön jäsenillä. Johtamisella on keskeinen merkitys yhteisöllisen toimintakulttuurin sekä työyhteisön vahvan ammatillisuuden rakentamisessa ja kehittämisessä. Jokainen työyhteisön jäsen sitoutuu yhteisiin arvoihin ja yhteisöllisen toimintakulttuurin rakentamiseen.

Toiminnan resursointi suunnitellaan, tarkastellaan ja arvioidaan vuosittain kunnan talousarvion yhteydessä sekä koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

**Miten opetuksen järjestäjä ja koulut edistävät ja arvioivat toimintakulttuurin kehittämisen periaatteiden toteutumista; mitkä ovat mahdolliset paikalliset painopisteet ja miten ne ilmenevät käytännössä (toimintakulttuurin periaatteiden kuvaamisessa opetussuunnitelman perusteiden tekstiä voidaan käyttää sellaisenaan)**

Sivistyslautakunnan asettamat ja koulun vuosittaiset arviointikohteet mainitaan lukuvuosisuunnitelmassa. Koulu arvioi toimintakulttuurin kehittämisen periaatteiden toteutumista vuosittain.

**Mitkä ovat oppimisympäristöjen ja työtapojen valintaa, käyttöä ja kehittämistä ohjaavat paikalliset tavoitteet ja erityiskysymykset (muilta osin oppimisympäristöjen ja työtapojen kuvaamisessa opetussuunnitelman perusteiden tekstiä voidaan käyttää sellaisenaan)**

Erilaiset oppijat huomioidaan eri kouluissa siten, että kaikilla on yhdenmukainen mahdollisuus oppimiseen monenlaisissa oppimisympäristöissä riippumatta alueellisista eroista

## **Miten opetuksen eheyttämistä käytännössä toteutetaan?**

Hämeenkyrön peruskouluissa opetuksen eheyttämisiä tukevia rakenteita pyritään kehittämään koulukohtaisesti mm. lukujärjestysjärjestelyin. Monialaiset oppimiskokonaisuudet kuvataan lukuvuosisuunnitelmassa.

Koulut tekevät tiivistä yhteistyötä kunnallisesti sovitulla tavalla esiopetuksen kanssa. Koulun toiminnassa huomioidaan oppilaiden ja huoltajien monipuoliset osallistamistavat. Opetuksessa oppilaita ohjataan tarkastelemaan oppimisprosessia. Oppilaat asettavat omia tavoitteitaan sekä arvioivat niiden toteutumista. Oppilaat oppivat toisiltaan ja opiskelevat myös yhteistoiminnallisesti ryhmissä.

## **Miten monialaiset oppimiskokonaisuudet toteutetaan**

**Toteuttamista ohjaavat paikalliset tavoitteet (yleiskuvauksen osalta opetussuunnitelman perusteiden tekstiä voidaan käyttää sellaisenaan)**

**Toteuttamista ohjaavat periaatteet ja toteuttamistavat (päädetäänkö esimerkiksi oppimiskokonaisuuksien teemoista yhteisessä paikallisessa opetussuunnitelmassa ja tarkemmista tavoitteista ja sisällöistä koulukohtaisessa opetussuunnitelmassa tai lukuvuosisuunnitelmassa vai miten menetellään; miten turvataan, että jokaisen oppilaan opintoihin sisältyy vähintään yksi monialainen oppimiskokonaisuus lukuvuodessa; miten ohjeistetaan oppimiskokonaisuuksien laajuus, miten sovitaan kulloinkin mukana olevista oppiaineista; miten oppilaiden osallistuminen suunnitteluun järjestetään jne.)**

**Tavoitteet ja sisällöt (määrittely joko opetussuunnitelmassa tai lukuvuosisuunnitelmassa opetuksen järjestäjän päätöksen mukaan)**

**Arviointikäytännöt (miten huolehditaan siitä, että ko. kokonaisuuksissa osoitetut työskentelytaidot ja muu osaaminen otetaan huomioon kokonaisuuden toteuttamisessa mukana olevien oppiaineiden arvioinnissa)**

## **Toteutumisen seuranta, arviointi ja kehittäminen**

Oppilaiden opintoihin sisältyy vähintään yksi monialainen oppimiskokonaisuus lukuvuodessa. Monialaiset oppimiskokonaisuudet suunnitellaan lukuvuosittain, kirjataan lukuvuosisuunnitelmaan, toteutetaan lukuvuoden aikana ja arvioidaan osana lukuvuosisuunnitelman toteutumisen arviointia. Oppimiskokonaisuuksien suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin osallistetaan oppilaita. Suunnittelussa rohkaistaan eri-ikäisiä oppilaita toimimaan yhdessä, kuten esimerkiksi luokkatasoyhteistyönä tai kummitoimintana.

## **LUKU 5**

### **5.6. Paikallisesti päätettävät asiat**

**Mitkä ovat keskeiset tavoitteet ja toimintatavat hyvän ja turvallisen koulupäivän luomiseksi ja yhteistyön järjestämiseksi**

Hyvän ja turvallisen koulupäivän toimintatapoja kuvataan Hämeenkyrön kunnan opetussuunnitelmassa. Opetussuunnitelmassa kuvataan koulun yhteisöllisyyttä, oppilaiden osallistamista ja kotien kanssa tehtävää yhteistyötä. Näitä tarkennetaan lukuvuosittain lukuvuosisuunnitelmassa.

**Toimintamalli oppilaiden poissaolojen ehkäisemiseksi ja suunnitelmalliseksi seuraamiseksi sekä niihin puuttumiseksi. Toimintamallissa kuvataan opetuksen järjestäjää, koulua ja oppilasta koskien**

- **miten kouluun kiinnittymistä, koululäsnäoloa ja vertaissuhteita tuetaan ja poissaoloja ennaltaehkäistään. Mikäli paikallisesti päätetään laajennettavan esimerkiksi terveystiedon tai muiden aineiden oppimäärää tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoitteluun, kuvataan näiden tuntien tavoitteet ja sisällöt opetussuunnitelmassa.**
- **miten poissaoloja seurataan suunnitelmallisesti niin että niistä kerätty tieto on käytettävissä poissaolojen ehkäisemiseen ja varhaiseen puuttumiseen lukuvuoden aikana**
- **miten poissaoloihin puututaan suunnitelmallisesti, ja tämän edellyttämä työnjako ja vastuut**
- **miten yhteistyö huoltajien tai muun laillisen edustajan kanssa toteutetaan**
- **miten poissaolojen ehkäisemisen ja seurannan sekä poissaoloihin puuttumisen toimintatavat sekä niiden suunnittelu koordinoidaan koulukohtaisessa opiskelu-huoltoryhmässä, jossa huoltajat ja oppilaat ovat osallisena**
- **miten yhteistyö opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten kanssa poissaolojen ehkäisemisessä, niihin puuttumisessa sekä poissaolojen syiden selvittämisessä toteutetaan, yhteistyössä kuvataan oppilaan opiskeluhoitopalveluihin ohjaamisen käytännöt, terveystarkastuksiin liittyvä yhteistyö sekä yhteistyön konkreettinen käynnistäminen opiskeluhoitopalvelujen kanssa oppilaan runsaissa poissaoloissa**
- **miten toimintamallin jatkuva seuranta ja kehittäminen kerätyn tiedon ja järjestelmällisen palautteen pohjalta tehdään.**

### **Läsnäolon tukeminen ja poissaolon ehkäiseminen**

Koulujen toimintakulttuuri rakentuu kohtaamiselle ja hyvälle arvostavalle vuorovaikutukselle. Aito nähdäksi ja kuulluksi tuleminen kokemus on oppilaalle arvokas ja siihen kiinnitetään

huomiota päivittäin. Tälle pohjalle perustuu koulun yhteisöllisyyden kehittyminen ja oppilaan halu olla osa yhteisöä ja tulla kouluun joka päivä. Kohtaava, läsnä oleva ja lämmin vuorovaikutus on jokaisen koulussa työskentelevän aikuisen tehtävä.

Ryhmäytyminen on jatkuva prosessi, jota tehdään paitsi erillisinä tuokioina myös oppituntien yhteydessä. Erityinen huomio kiinnitetään aloittaviin ryhmiin (1.lk ja 7.lk) sekä ryhmiin, joissa tapahtuu muutoksia, kuten oppilas- tai opettajavaihdoksia.

### **Poissaolojen seuranta**

Wilma on työkalu, joka tukee opettajia ja varmistaa, että poissaoloista ilmoitetaan huoltajille ja ne tarkistetaan.

Varhainen puuttuminen

- Wilma-robotti lähettää heräteviestin poissaolorajan (30h, 60h ja 90h) ylittymisestä luokanopettajalle/-valvojalle ja huoltajille. Opettaja välittää tiedon kuraattorille ja terveydenhoitajalle, kun poissaoloja on kertynyt 60 ja 90 tuntia.
- Luokanopettaja/-valvoja varmistaa, että poissaolojen taustasyyt selvitetään ja selvityksen pohjalta kutsuu tarvittaessa koolle oppilaan, huoltajat sekä ne toimijat (hoito- ja tukikontaktit), jotka arvioidaan tarpeellisiksi
- Kun koulupoissaolojen määrä kasvaa, on tärkeää koota yksilökohtainen monialainen asiantuntijaryhmä oppilaan tuen tarpeen selvittämiseksi ja tarvittavien palvelujen järjestämiseksi.

### **Yhteistyö kodin kanssa**

Kotien rooli on merkittävä poissaolokierteen varhaisten merkkien havaitsemisessa. Koteja tiedotetaan ja tuetaan havaitsemaan varhaisia huolen merkkejä (kuten toistuvat selittämättömät maha- ja pääkivut, kouluhaluttomuus) ja kannustetaan olemaan huolesta yhteydessä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa kouluun. Koulupoissaolojen teemaa käsitellään systemaattisesti vanhempainilloissa ja viestinnässä jo alakoulusta alkaen, koska poissaolot ovat oppimisen ja hyvinvoinnin riskitekijä.

- **miten yhteistyö kunnan/koulun sisällä sekä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa organisoidaan ja miten sitä seurataan ja kehitetään**

Koulu kehittää yhdessä kotien kanssa monipuolisia toimintatapoja yhteistyöhön. Koulun rooli kehittämistyössä on aktiivinen. Huoltaja osallistuu oppilaan oppimiskeskusteluihin, joissa hän saa tietoa lapsensa oppimisen ja kasvun edistymisestä. Huoltajille järjestetään lukuvuosittein vanhempainiltoja, joissa tiedotetaan mm. keskeisistä opetuksen järjestämistavoista.

Huoltajille tarjotaan mahdollisuus osallistua koulussa käytäviin arvokeskusteluihin. Koulu pyrkii hyödyntämään huoltajien osaamista koulun toiminnassa ja kannustaa huoltajia osallistumaan koulun vanhempainyhdistyksen toimintaan. Yhteisölliseen opiskeluhuoltoryhmään kutsutaan vanhempainyhdistyksen edustajia.

Kouluilla tehdään yhteistyötä eri toimijoiden kanssa paikallisin erityispiirtein, esimerkiksi Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa.

- **miten huolehditaan oppilaiden osallisuuden toteutumisesta**

Lasten ja nuorten vaikuttamisen foorumit ovat keskeisiä vaikuttamisen väyliä tavoitteena saada lasten ja nuorten mielipiteet kuuluviin kuntatasoisessa päätöksenteossa. Hämeenkyrön kunnassa toimii lastenparlamentti ja nuorisovaltuusto.

Oppilas osallistuu monipuolisesti oman koulutyönsä ja ryhmän toiminnan suunnitteluun koulussa. Oppilas osallistuu oppimisensa arviointiin muun muassa itse- ja vertaisarvioinnin avulla. Oppilas vaikuttaa asioihin luontevasti koulun oppilaskuntatoiminnan kautta. Osallisuuden kokemus nähdään oppilaiden kouluun kiinnittymistä lisäävänä tekijänä.

Koulun lukuvuosisuunnitelmassa kuvataan tarkemmin oppilaiden osallisuuden toteutuminen mm. oppilaskuntatoiminnassa.

**Opetuksen järjestäjä vastaa kasvatustarkasteluja ja kurinpidollisia keinoja koskevan suunnitelman laatimisesta. Suunnitelma voi olla osa paikallista opetussuunnitelmaa tai erillinen suunnitelma, jolloin siitä tulee mainita opetussuunnitelmassa.**

Kasvatustarkastelua käytetään perusopetuslain 35 a § mukaisissa tilanteissa sekä tapauksissa, joissa rikotaan koulun järjestyssääntöjä.

Ristiriita-asioissa selvittämisvastuut, työnjako sekä kuulemis- ja kirjaamismenettelyt on määriteltä Hämeenkyrön kunnan suunnitelmassa Oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä. Nämä menettelyt ovat käytössä myös sellaisissa tapauksissa, joissa tilanne ei liity kiusaamiseen, väkivaltaan tai häirintään esim. ilkivalta.

Opetuksen epäämistä koskevissa tilanteissa sovitaan vastuut ja toimintatavat oppilaskokoukseen asiakirjaan.

## **Toiminta-alueittain järjestettävä opetus**

**Toiminta-alueittain järjestettävän opetuksen järjestämisen periaatteet ja yhteistyö kuvataan paikallisessa opetussuunnitelmassa, ja niitä tarkennetaan koulujen lukuvuosisuunnitelmassa. Lisäksi paikallisessa suunnitelmassa kuvataan toimenpiteet oppilaiden kouluyhteisöön liittymisen ja osallisuuden turvaamisen osalta. Oppilaan tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen järjestämisen periaatteet kuvataan ohjaussuunnitelmassa.**

Kun koulupolun aikana siirrytään toiminta-alueittain järjestettävään opetukseen, asia käsitellään ennen päätöstä monialaisessa asiantuntijatiimissä. Tiimiin osallistuvat asianosaiset opiskeluhuollon toimijat ja tarvittaessa muut asiantuntijat. Käytännön valmistelut sisältävät oppilaan tilanteen arvioinnin, tarvittavien asiantuntijalausuntojen hankkimisen ja yhteistyön oppilaan huoltajien kanssa. Toiminta-alueopetuksen opetussuunnitelmaan siirtyminen tapahtuu oppilaan tuen tarpeen mukaisesti.

Oppilaan koulupäivä suunnitellaan tukemaan hänen oppimistaan parhaalla mahdollisella tavalla. Toiminta-alueittain järjestetyssä opetuksessa koulupäivä muodostaa yhtenäisen kokonaisuuden, jossa myös sosiaaliset tilanteet ja siirtymät, kuten välitunnille siirtyminen, ovat osa oppimista. Oppimista tapahtuu koko koulupäivän ajan, ja on tärkeää varata aikaa arjen taitojen harjoitteluun. Opettaja vastaa opetuksesta ja koulupäivän kulusta, ja hänen lisäksi luokassa työskentelee koulunkäynninohjaajia tai -avustajia, jotka toimivat opettajan ohjeiden mukaisesti.

Suosittelavaa on, että jokaisella toiminta-alueopetuksessa olevalla oppilaalla opetuksessa olisi mahdollisuuksien mukaan yleisopetuksen yhteistyöluokka, jonka kanssa tehdään yhteistyötä. Tämä yhteistyö suunnitellaan ja kirjataan oppilaskohtaiseen tuen suunnitelmaan.

Perhe on tärkeä yhteistyökumppani, ja heidän kanssaan käydään säännöllisesti keskusteluja oppilaan edistymisestä ja hyvinvoinnista. Kouluyhteisössä oppilaat osallistuvat koulun arkeen ja tapahtumiin tasavertaisina yhteisön jäseninä.

Kuntoutuspalvelut, kuten fysioterapia ja toimintaterapia, ovat olennainen osa oppilaan tukemista ja opetuksen suunnittelua. Kuntoutus voidaan järjestää koulupäivän yhteydessä, koska tavoitteena ja oppilaan edun mukaista on, että oppilaan kuntoutus nivoutuu osaksi hänen arkeaan.

## **Joustava perusopetus**

**Mikäli opetuksen järjestäjä tarjoaa joustavan perusopetuksen toimintaa, opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa**

- **miten joustava perusopetus järjestetään ja mitkä ovat siinä noudatettavat keskeiset toimintatavat**

### **Joustavan perusopetuksen (jopo) opetussuunnitelma**

Perusopetuslain mukaan kunta voi järjestää päättämässään laajuudessa perusopetuksen 7–9 vuosiluokkien yhteydessä annettavaa joustavan perusopetuksen toimintaa. Tässä käytetään joustavan perusopetuksen toiminnasta nimitystä joustava perusopetus. Opetus toteutetaan perusopetusta koskevien säädösten ja opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

Joustavalla perusopetuksella pyritään vähentämään perusopetuksen keskeyttämistä ja ehkäisemään syrjäytymistä. Tavoitteena on vahvistaa oppilaiden opiskelumotivaatiota ja elämänhallintaa. Perusopetuksen oppimäärän suorittamisen lisäksi oppilaita tuetaan, kun he siirtyvät seuraavaan koulutusvaiheeseen ja edistetään heidän valmiuksiaan menestyä opiskelussa.

Joustava perusopetus on tarkoitettu niille 7–9-luokkien oppilaille, joilla on alisuoriutumista ja heikko opiskelumotivaatio sekä oppilaille, joiden arvioidaan olevan vaarassa syrjäytyä jatkokoulutuksesta ja työelämästä. Opetuksessa korostuu moniammatillinen sekä eri hallintokuntien ja organisaatioiden välinen yhteistyö. Yhteistyöhön voivat osallistua myös ammatilliset oppilaitokset ja lukiot, vapaan sivistystyön oppilaitokset sekä nuorten työpajat. Joustavaa perusopetusta suunnittelemaan ja organisoimaan voidaan muodostaa ohjausryhmä.

Koulun toimintatapoja ja opetusmenetelmiä kehitetään niin, että ne vastaavat joustavaan perusopetukseen valittujen oppilaiden yksilöllisiä tarpeita. Erityistä huomiota kiinnitetään työmuotoihin, joilla lisätään oppilaiden osallisuutta ja yhteenkuuluvuutta kouluyhteisössä sekä vahvistetaan huoltajien ja kaikkien joustavassa perusopetuksessa työskentelevien yhteistä kasvatustyötä. Opetuksessa painotetaan toiminnallisia ja työpainotteisia opiskelumenetelmiä.

Joustava perusopetus järjestetään pienryhmämuotoisesti koulussa, työpaikoilla ja muissa oppimisympäristöissä moniammatillista yhteistyötä sekä tuki- ja neuvontapalveluita käyttäen. Opettajan lisäksi toimintaan osallistuu nuorten sosiaalisen kasvun tukemiseen, perheiden kanssa tehtävään yhteistyöhön sekä muuhun tuki- ja neuvontatyöhön perehtynyt, opetuksen järjestäjän nimeämä ammattilainen. Opetusta voidaan tarvittaessa antaa osittain myös muun opetusryhmän yhteydessä.

Opetus toteutetaan lähiopetuksena koulussa sekä ohjattuna opiskeluna työpaikoilla ja muissa oppimisympäristöissä. Opiskelu koulun ulkopuolella on oleellinen osa joustavaa perusopetusta. Näiden jaksojen aikana oppilailla on oikeus opettajan antamaan ohjaukseen ja opetukseen. Oppilaille annetaan opetussuunnitelman mukaisia oppimistehtäviä. Suoriutuminen oppimistehtävistä otetaan huomioon oppilaan arvioinnissa. Työpaikoilla ja muissa oppimisympäristöissä oppilaiden kanssa työskentelevä henkilöstö tulee perehdyttää työturvallisuuteen, tietosuojaan ja salassapitoon liittyviin sekä muihin tarvittaviin säädöksiin.

Oppilas valitaan joustavaan perusopetukseen oppilaan tai huoltajan hakemuksesta. Oppilaita valittaessa heihin on sovellettava yhdenvertaisia valintaperusteita. Opetuksen järjestäjä päättää oppilasvalinnan perusteista ja valintamenettelystä. Oppilasvalinnasta tehdään hallintopäätös, joka valmistellaan moniammatillisesti. Jos yksittäinen oppilas siirtyy pois joustavasta perusopetuksesta ennen perusopetuksen päättymistä, tehdään joustavan perusopetuksen päättymisestä hallintopäätös.

Joustavan perusopetuksen oppilaalla on oikeus säädösten mukaiseen oppimisen ja koulunkäynnin ryhmäkohtaiseen tukeen, ohjaukseen ja oppilashuoltoon. Oppilas voi tarvittaessa saada yksilökohtaista tukea.

### **Opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain**

#### **Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa tavoitekokonaisuuksittain etenevien oppilaiden opintojen etenemisen seurannan periaatteet.**

Opintojen etenemistä seurataan vähintään kahdesti lukuvuodessa. Mikäli oppilas on saanut tilapäisen vapautuksen jostakin oppiaineesta terveydellisistä syistä, hänen opintojensa edistymistä tarkastellaan aina vapautuksen päättyessä, ja samalla arvioidaan mahdollisen uuden vapautuksen tarve.

Vuosiluokilla 1–6 seurannasta vastaavat oppilaan luokanopettaja ja erityisopettaja, kun taas vuosiluokilla 7–9 kokonaisvastuu on luokanvalvojalla ja erityisopettajalla. Aineenopettajat seuraavat oppilaiden edistymistä omissa oppiaineissaan ja huolehtivat tiedonkulusta luokanvalvojalle ja tarvittaessa erityisopettajalle.

Jos oppilas etenee oppisisällöissä vuosiluokkaansa nopeammin, seurannasta vastaavat aineenopettaja ja luokanvalvoja sekä tarvittaessa erityisopettaja.

### **Yhdysluokkaopetus**

**Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa tulee ottaa huomioon, että se soveltuu myös yhdysluokkaopetukseen ja pienille kouluille. Toinen vaihtoehto on sisällyttää opetussuunnitelmaan pienten koulujen opetuksen ja yhdysluokkaopetuksen järjestelyjä koskeva osio. Mikäli opetus järjestetään yhdysluokissa, opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa**

- **miten yhdysluokkaopetus järjestetään ja mitkä ovat siinä noudatettavat keskeiset toimintatavat**

- **miten eri oppiaineiden vuosiviikkotunnit jaetaan vuosiluokille valtioneuvoston asetuksen määrittelemien nivelvaiheiden mukaisesti**

Tarvittaessa yhdysluokkatoimintaa varten rakennetaan kaksi opetussuunnitelman mallia. Vakiintuneessa yhdysluokkarakenteessa toimitaan niin, että parillisina vuosina toimitaan ylemmän vuosiluokan tuntimäärien ja sisältöjen mukaisesti (2., 4. ja 6.lk) ja parittomina vuosina alemman vuosiluokan tuntimäärien ja sisältöjen mukaisesti (1., 3., 5.lk). Vakiintumattomassa yhdysluokkatoiminnassa voidaan toimia kuten edellä mainittiin, tai käytettävä tapa voidaan kirjata lukuvuosisuunnitelmaan erikseen. Molemmissa tapauksessa yhdysluokilla käytetty tuntijako ja opetuksen periaatteet kirjataan lukuvuosisuunnitelmaan. Valinnaisissa taide- ja taitoaineissa sekä valinnaisissa aineissa lukuvuosittaiset tarkennukset voidaan kirjata lukuvuosisuunnitelmaan.

### **Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus**

**Mikäli etäyhteyksiä hyödyntävää opetusta käytetään, opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa**

- **minkä asioiden opetuksessa ja opiskelussa etäyhteyksiä hyödynnetään**
- **mitkä ovat etäyhteyksien opetuskäyttöä ohjaavat tavoitteet, opetuksen järjestämisen käytännöt ja yhteiset toimintatavat sekä eri toimijoiden vastuut.**

Opetusta järjestetään etäyhteyksien kautta, jos se on pedagogisena järjestelynä tarkoituksenmukaista. Opetus järjestetään oppilaan ikätasoon sopien siten, että oppilaiden työskentely tapahtuu turvallisissa ja valvotuissa oloissa. Etäyhteydellä mahdollistetaan kohdennettu opetus oppilaan omalla luokkatasolla omalta koululta silloin, kuin se ei muuten ole mahdollista.

Opetuksessa noudatetaan opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä. Rehtori on vastuussa etäopetuksen järjestelyistä ja tarvittavista välineistä. Etäopetusta antaessaan opettajalla ei pääsääntöisesti ole oppilaita samassa tilassa.

Mikäli oppilas on etäopetustilanteessa koululla, hänelle on järjestetty tila sitä varten. Tilanteessa on läsnä koulun opetushenkilöstöön kuuluva työntekijä, joka huolehtii työrauhasta, turvallisuudesta ja tekniikasta.

Vastaanottajakoulussa vastuussa on rehtori.

**Erikoissairaanhoidon potilaana olevan oppilaan opetus ja konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu**

**Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa**

**- paikallinen monialainen yhteistyö, yhteistyötahot ja yhteistyön käytänteet**

**- käytänteet, yhteistyö ja oppilaan opetuksen tukeminen oppilaan siirtyessä sairaalaopetukseen ja palatessa omaan kouluun**

**- konsultaation käytänteet ja yhteistyö**

Kissanmaan koulun Koivikkopuiston sairaalaopetuksessa järjestetään opetusta Tampereen yliopistollisen sairaalan osastohoidossa oleville oppilaille. Osastoilla olevien oppilaiden opetus toteutetaan oppilaan potilashuoneessa tai sairaalaopetuksen koulutiloissa oppilaan voimin ja kokonaistilanteen mukaisesti. Opetukseen osallistuminen suunnitellaan yhdessä osaston henkilökunnan kanssa. Sairaalaopetusjakson alkaessa sairaalaopetuksen henkilökunta tekee mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä oppilaan oman koulun kanssa ja tutustuu oppilaan tilanteeseen.

Niille erikoissairaanhoidon avohoidon piirissä oleville oppilaille, joille opetuksen järjestäminen omassa koulussa ei ole oppilaan edun mukaista, järjestetään avo-opetusta. Avo-opetus on jaksomuotoista. Päätös/sopimus sairaalaopetuksen avo-opetusjaksosta tehdään aina yhdeksi jaksoksi kerrallaan. Tavoitteena on, että oppilas opiskelee sairaalaopetuksessa vain yhden jakson ajan. Avo-opetukseen ohjaututaan pääsääntöisesti sairaalaopetuksen konsultatiivisen sairaalaopetuspalvelun kautta. Ennen avo-opetusjakson aloittamista järjestetään aloitusneuvottelu, johon osallistuvat mahdollisuuksien mukaan oppilas oman ikätasonsa ja kykynsä mukaan, huoltaja(t), oppilaan oman koulun, opiskeluhuoltopalveluiden, oppilasta hoitavan tahon, sosiaalitoimen sekä sairaalaopetuksen edustaja. Aloitusneuvottelussa sovietaan jakson tavoitteet ja käytännön järjestelyt sekä yhteistyön toteuttaminen oppilaan oman koulun ja verkostojen kanssa. Jakson aikana suunnitellaan oppilaan paluu takaisin omaan kouluun.

Sairaalaopetusjakson jälkeen varmistetaan niveltämisyhteistyöllä moniammatillisessa yhteistyössä välttämättömän tuen järjestämisestä opetuksen järjestämiseksi silloin, kun oppilas siirtyy takaisin omaan kouluunsa. Niveltämisyhteistyö voi olla oman koulun henkilökunnan ohjausta, koulutilanteen ja tehtyjen pedagogisten sekä muiden tukitoimien kartoitusta, opettajien osallistumista tarvittaessa oppilasta koskeviin asiantuntijaryhmiin.

Niveltämisyhteistyötä oppilaan oman koulun ja oppilaan verkostojen kanssa tekevät sairaalaopetuksen opettajat ja koulunkäynninohjaajat. Nivellysyhteistyö voi olla myös jalkautuvaa työtä, puhelinkonsultaatiota tai neuvotteluihin osallistumista paikan päällä tai etäyhteyksin.

Konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu on opettajan ammatillista ohjausta, joka voi liittyä oppilaan oppimiseen, haasteelliseen käyttäytymiseen ja psyykkiseen oireiluun koulussa. Ohjaus voi kohdistua opettamiseen, oppilaalle suunnattuihin tukitoimiin ja opetusjärjestelyihin sekä koulun toimintakulttuurin vahvistamiseen. Konsultaatio sisältää koulutilanteen ja tehtyjen pedagogisten sekä muiden tukitoimien ja – rakenteiden kartoitusta.

Konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu voi olla koulutilanteen havainnointia, ammatillista keskustelua, puhelinkonsultaatiota ja neuvotteluihin osallistumista paikan päällä tai etäyhteyksin. Konsultoiva erityisopettaja voi tarvittaessa osallistua myös asiantuntijaryhmiin. Konsultatiivista sairaalaopetuspalvelua hakee oppilaan oma koulu.

## **Perusopetuksen poikkeava järjestäminen**

### **Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa**

#### **- perusteet aikaisemman osaamisen osoittamisesta esimerkiksi erityisessä tutkinnossa tai opetuksen järjestäjän päättämällä muulla tavalla**

Kun oppilaan opiskelu järjestetään osittain toisin, asia käsitellään ennen päätöstä moniammatillisessa asiantuntijatiimissä. Tiimiin osallistuvat asianosaiset opiskeluhuollon toimijat ja tarvittaessa muut asiantuntijat. Käytännön valmistelut sisältävät oppilaan tilanteen arvioinnin, tarvittavien asiantuntijalausuntojen hankkimisen ja yhteistyön oppilaan huoltajien kanssa.

Oppilas voi suorittaa perusopetuksen oppimääriä erityisenä tutkintona jo valmistavan opetuksen aikana. Nämä suoritukset siirretään aikanaan oppilaan perusopetuksen päättötodistukseen.

Maahan muuttaneelle oppilaalle voidaan yhdessä tai useammassa oppiaineessa tarjota mahdollisuutta näyttää osaamisensa erityisessä tutkinnossa, jos katsotaan, että hän on suorittanut perusopetuksen sisällöt ja tavoitteet.

Aina kun myöhään maahan tulleen oppilaan opintojen kohdalla mietitään 18 § opetuksen poikkeavaa järjestämistä, moniammatillisessa asiantuntijatiimissä on mukana opinto-ohjaaja. Monialaista yhteistyötä tehdään kuraattorin kanssa.

## **Opetus erityisissä tilanteissa**

### **Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan, miten yhteistyö ja oppilaan tukeminen hoidetaan oppilaan siirtyessä**

- omasta koulustaan toisen opetuksen järjestäjän kouluun tai valtion oppilaitokseen**
- koulukodissa, vastaanottokodissa tai -keskuksessa taikka vankilassa tai muussa rangaistuslaitoksessa järjestettävään perusopetukseen**

**Lisäksi kuvataan yhteistyön käytänteet oppilaan palatessa takaisin omaan kouluunsa.**

## **Siirtyminen opetuksen järjestäjän kouluun**

Kun oppilas muuttaa perheensä kanssa toiselle paikkakunnalle, hänen nykyinen koulunsa ja uusi koulu tekevät yhteistyötä varmistaakseen sujuvan siirtymisen. Nykyinen koulu laatii tiedonsiirron, joka sisältää tiedot oppilaan oppimisesta, vahvuuksista, haasteista ja käytössä olevista tukitoimista. Uuden koulun oppilasta opettavat opettajat suunnittelevat tarvittavat pedagogiset ja mahdolliset opiskeluhuollolliset tukitoimet yhteistyössä opiskeluhuollon toimijoiden kanssa. Oppilas ja hänen huoltajansa tapaavat uuden koulun henkilökunnan ennen koulun alkua, jolloin käydään läpi koulun käytännöt ja oppilaan tukitarpeet. Uuden koulun henkilökunta seuraa oppilaan sopeutumista ja oppimista tiiviisti ensimmäisten viikkojen aikana. Tarvittaessa järjestetään seurantatapaamisia oppilaan, hänen huoltajiensa ja koulun henkilökunnan kesken, jotta tukitoimet ovat riittäviä ja toimivia.

## **Paluu omaan kouluun**

Kun oppilas on ollut määräaikaaisesti koulukodissa tai muussa vastaavassa sijoituksessa, ennen paluuta omaan kouluun, koulukoti tai vastaava muu sijoituspaikka laatii yhteenvedon oppilaan edistymisestä ja mahdollisista tukitarpeista. Tämä toimitetaan oppilaan omaan kouluun. Oppilas ja hänen huoltajansa tapaavat oman koulun oppilasta opettavat opettajat sekä opiskeluhuollon toimijat, ja he keskustelevat oppilaan tilanteesta sekä suunnittelevat tarvittavat pedagogiset ja opiskeluhuollolliset tukitoimet. Oman koulun henkilökunta seuraa oppilaan sopeutumista ja oppimista tiiviisti paluun jälkeen.

## **LUKU 7**

### **7.9. Paikallisesti päätettävät asiat**

Rehtori vastaa, että oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt toteutuvat. Rehtori vastaa opettajien yhteistyörakenteista koulun sisällä ja koko henkilöstön osaamisen kehittämisestä. Rehtori huolehtii, että oppimista tukevien järjestelyiden käytänteitä käydään suunnitelmallisesti läpi koulun tasolla ja toimivia toimintatapoja jaetaan henkilöstön kesken. Toimintatapoja tulee arvioida ja tarpeen tullen kehittää jatkuvasti ja aina haasteiden ilmaantuessa ryhmän oppimisessa. Jokaisen työntekijän vastuulla on johtaa omaa toimintaansa yhdessä sovittujen toimintaperiaatteiden ja tavoitteiden mukaisesti.

Rehtori varmistaa, että oppimisen edellytyksiä tukevilla opetusjärjestelyillä tarkoitetaan myös oppilaiden erilaiset tarpeet ja edellytykset huomioon ottavaa opetusta sekä pedagogisia ratkaisuja, kuten eriyttämistä. Opetuksen eriyttämisen avulla on huomioitava paitsi oppilaiden tuen tarpeet, myös nopeammin etenevät tai laajempia tavoitteita opiskeluunsa tarvitsevat.

Rehtori huolehtii, että erityisluokissa ja pienryhmissä kiinnitetään huomiota oppilaiden erilaisiin tuen tarpeisiin ja ryhmät muodostetaan siten, että ne tukevat oppilaiden opiskelua ja koulukäyntiä. Niiden muodostamisessa on ajateltava ensisijaisesti oppilaiden etua.

Rehtori kuvaa lukuvuosisuunnitelmassa koulun yhteiset pedagogiset oppimista tukevat toimenpiteet: koulussa hyödynnetään muun muassa yhteisopettajuutta, samanaikaisopetuksen järjestelyjä, koulunkäynninohjaajien tukea, tukiopetusta, joustavia opetusjärjestelyjä. Kaiken keskiössä on laadukas pedagogiikka, jossa huomioidaan ryhmän oppimisen edistymisen tukemiseksi käytettävät keinot: oppimista tukeva ilmapiiri, monipuoliset pedagogiset keinot, oppimista tukevat järjestelyt ja oppimisen eriyttäminen. Rehtori on kokonaisvastuussa. Rehtori johtaa ja kehittää yhdessä opetushenkilöstön kanssa oppimisen edellytyksiä tukevaa toimintakulttuuria. Rehtori kuvaa lukuvuosisuunnitelmassa koululle jaettujen oppimisen edellytystä tukevien resurssien jaosta: Rehtori vastaa opettajien yhteistyörakenteista koulun sisällä ja koko henkilöstön osaamisen kehittämisestä. Oppimista tukevien järjestelyjen käytänteitä tulee käydä suunnitelmallisesti läpi koulun tasolla ja jakaa toimivia toimintatapoja henkilöstön kesken. Käytettyjä toimintatapoja tulee arvioida säännöllisesti ja tarpeen tullen kehittää.

Tiedonsiirrolla varmistetaan kullekin oppilaalle mahdollisimman saumaton oppimisen polku. Opetuksen järjestämisen kannalta välttämätön tieto siirretään joko kirjallisesti tai tapaamisessa, joka dokumentoidaan.

Pienryhmät/erityisluokat ovat yksi oppilaskohtaisen tuen opetuksen muoto. Pienryhmät/erityisluokat muodostetaan joustavasti oppilaiden tuen tarpeiden ja tarkoitukseen suunnattujen resurssien mukaisesti. Joustavien ryhmittelyjen avulla tuetaan oppimisen edellytyksiä, ja ne voidaan tarvittaessa muodostaa yli luokka-asterajojen.

Siirtymävaiheiden laadukkaan toteutumisen edellytyksenä on opetuksen järjestäjän suunnitelma nivelvaiheiden pääperiaatteista ja aikatauluista. Koulukohtaisissa lukuvuosisuunnitelmissa kuvataan toimintatapa yksittäisen koulun nivelvaiheissa esiopetus, perusopetus ja toinen aste, mikäli siirtymävaihe sisältyy koulun toimintaan. Siirtymävaiheiden kuvauksessa voidaan huomioida myös muut nivelvaiheet. Opetuksen järjestämisen kannalta välttämätön tieto siirretään joko kirjallisesti tai tapaamisessa, joka dokumentoidaan.

Esi- ja alkuopetuksen yhteistä toimintaa toteutetaan koko lukuvuoden ajan ja se on tavoitteellista opetussuunnitelmien mukaista opetusta. Tärkeää on se, että suunniteltu toiminta on lapsilähtöistä ja kaikkien lasten oppimista, kehitystä ja hyvinvointia tukevaa.

Lasten siirtyminen esiopetuksesta perusopetukseen edellyttää suunnitelmallista yhteistyötä esiopetuksen ja alkuopetuksen henkilöstön kesken. Toiminnan tavoitteena on lasten koulupolun alun sujuvoittaminen. Esi- ja alkuopetuksen yhteisessä toiminnassa lapset oppivat toimimaan erilaisissa ryhmissä ja erilaisten kasvattajien ohjauksessa.

## Nivelvaiheet

Esiopetuksesta perusopetukseen:

Lapset pyritään sijoittamaan esiopetukseen tulevan koulupolun mukaisiin yksiköihin. Siirtymistä esiopetuksesta kouluun tukee joustava esi- ja alkuopetus, jossa lapsi on mukana kaksi vuotta. Kouluun siirryttäessä tukea tarvitsevista lapsista pidetään siirtopalaverit, joihin kutsutaan huoltajat, koulun erityisopettaja ja tuleva opettaja. Muista lapsista siirretään tieto yhdessä palaverissa tulevan opettajan kanssa. Myös tähän on mahdollisuus huoltajalla osallistua. Huoltajan kanssa sovitaan keskustelussa kouluun siirrettävästä tiedosta.

Alakoulusta yläkouluun:

Tiedonsiirtopalaverit järjestetään opettajien, erityisopettajien ja tarvittaessa rehtoreiden kesken. Erityisopettaja pyytää 6. luokkien luokanohjaajilta tiedot oppilaskohtaisen tuen oppilaista helmikuussa. Kuraattori ja erityisopettaja vierailevat alakouluilla keväisin kertomassa yläkouluun siirtymisestä. Lisäksi kuudesluokkalaiset kutsutaan yläkouluun tutustumaan uuteen kouluun, uusiin luokkakavereihin ja opettajiin kahdeksi päiväksi huhti-toukokuussa. Ensimmäinen seiskaluokkien huoltajailta järjestetään Yhteiskoululla elo-syyskuussa. Jokaiselle luokalle pidetään oma ryhmäytymispäivä. Luokanohjaaja pitää Huomaa Hyvä -tunteja läpi lukuvuoden.

Yläkoulusta toiselle asteelle:

Oppilaanohjauksen luokkatunneilla käydään kahdeksannen ja yhdeksannen luokan aikana läpi perustiedot lukio- ja ammattiopinnoista sekä muista toisen asteen tarjoamista mahdollisuuksista. Jokaiselle yhdeksäsluokkalaiselle pyritään järjestämään mahdollisuus käydä päättöluokan aikana tutustumassa siihen jatko-opintopaikkaan, johon on päättöluokan jälkeen hakeutumassa (tutustumispäivä). Tutustumispäivä on oleellinen osa päättöluokalta eteenpäin tehtävää siirtymävaihetta. Oppilaskohtaisessa tuessa oleville oppilaille pyritään räätälöimään jatko-opintopolku henkilökohtaisesti tarpeiden mukaan. Tavoitteena on saada kaikki oppilaat hakemaan mieluisaan jatkokoulutuspaikkaan. Yhdeksannen luokan aikana järjestetään huoltajailta, jossa esitellään toiseen asteen jatko-opintomahdollisuuksia.

Oppilaanohjaaja seuraa oppilaiden sijoittumista yhteishakutulosten saavuttua ja ottaa yhteyttä oppilaisiin, jotka sijoittuvat viimeisiin hakutoiveisiin tai eivät ole sijoittuneet ensisijaiseen vaihtoehtoonsa ja tarjoaa ohjausta muihin vaihtoehtoihin.

Oppivelvollisuuslain mukaan oppilaanohjaaja ohjaa ja valvoo nuoren oppivelvollisuuden toteutumista opetushallituksen vuosittain ilmoittamaan tarkastelupäivään asti. Oppilaanohjaaja tekee jälkiohjausta yhdessä eri yhteistyökumppaneiden kanssa, kuten Valpas yhteyshenkilö, et-sivät nuorisotyöntekijät ja toisen asteen oppilaitokset. Jälkiohjausta tehdään kaikkien niiden oppilaiden kohdalla, jotka eivät saa opiskelupaikkaa tai muista syistä tarvitsevat ohjausta.

Tiedonsiirto peruskoulun päättyessä:

Peruskoulun ja toisen asteen oppilaitosten välisen tiedonsiirron tavoitteena on varmistaa oppilaalle hänen tarvitsema tuki uusia opintoja aloittaessa. Oppilaasta voidaan siirtää vain hänen opintojensa kannalta merkityksellistä ja tarpeellista tietoa. Muun tiedon siirtämiseksi oppilaalta ja alaikäisen kohdalla myös hänen huoltajaltaan pyydetään lupa tiedonsiirtoon.

### **7.3. ryhmäkohtaisten tukimuotojen toteuttamisen ja riittävyyden arvioimisen paikalliset periaatteet, käytännöt ja vastuut**

**- yhteistyökäytännöt huoltajan ja oppilaan kanssa oppilaskohtaisten tukitoimien arvioinnissa, suunnittelussa ja päätöksenteossa - opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten sekä muiden monialaisen yhteistyön tahojen kanssa tehtävän yhteistyön ja kehittämisen periaatteet**

Tuntikehystä päätettäessä tarkistetaan ryhmäkohtaisten resurssien riittävyys kouluittain. Ryhmäkohtaisen tuen resurssien riittävyyttä tarkastellaan ryhmäkohtaisesti ja tarvittaessa oppilaskohtaisesti tuntikehyksestä päätettäessä. Eri ryhmäkohtaisten tukimuotojen resurssin riittävyyttä tarkastellaan erityisopetuksen, tukiopetuksen ja opetuskielen tukiopetuksen näkökulmista koulun tarpeen mukaan. Rehtorin vastuulla on jakaa koulun resurssi. Koulun lukuvuosisuunnitelmassa tarkennetaan ryhmäkohtaisten tukimuotojen toteuttaminen.

Koulussa toimii pedagogisen tuen tiimi, joka vastaa tukimuotojen suunnittelusta, arvioinnista, kattavuudesta ja vaikuttavuudesta. Pedagogisen tuen tiimiä johtaa rehtori tai apulaisrehtori. Tiimi arvioi tukimuotojen toteutumista ja varmistaa, että ennaltaehkäisevät toimenpiteet, varhainen tuki ja oppimisen edistymisen seuranta ovat osa koulun arkea. Tiimi kokoontuu säännöllisesti tarkastellakseen koulun tuen suunnittelua ja kohdentamista. Tukimuotojen tehokkuutta arvioidaan säännöllisesti ja tarvittaessa tehdään muutoksia. Pedagogisen tuen tiimin kokoonpano ja vuosikello kuvataan koulun lukuvuosisuunnitelmassa. Ryhmäkohtaisen tukimuotojen järjestämisen periaatteet, käytännöt sekä resursointi kuvataan koulujen lukuvuosisuunnitelmissa.

- pedagoginen tiimi yhdessä rehtorin kanssa suunnittelee ryhmäkohtaisen tuen
- pedagoginen tiimi koostuu: erityisopettajat ja rehtori sekä vararehtori (erityisopettaja kerää tiedon ryhmäkohtaisen tuen tarpeesta)
- pedagoginen tiimi kokoontuu vähintään maaliskuussa ja marraskuussa
- rehtori toimii koollekutsujana

### **7.4. oppilaskohtaista tukea koskevan päätöksen valmistelun käytännöt ja vastuut sekä päätöksestä päättämisen vastuu**

**- yhteistyökäytännöt huoltajan ja oppilaan kanssa oppilaskohtaisten tukitoimien arvioinnissa, suunnittelussa ja päätöksenteossa - opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten**

## **sekä muiden monialaisen yhteistyön tahojen kanssa tehtävän yhteistyön ja kehittämisen periaatteet**

Yhteistyö huoltajan ja oppilaan kanssa on keskeinen osa oppilaskohtaisten tukitoimien arviointia, suunnittelua ja päätöksentekoa. Oppilaan ja hänen huoltajansa näkemykset kuullaan ja huomioidaan kaikissa vaiheissa. Oppilasta osallistetaan oman tukensa suunnitteluun iän ja kehitystason mukaisesti. Huoltajia informoidaan tuen tarpeesta, sen vaihtoehtoista ja toteutuksesta selkeästi ja riittävän varhaisessa vaiheessa. Yhteistyötä voidaan toteuttaa keskusteluina, yhteisinä palavereinä sekä asiakirjojen laadinnan yhteydessä.

### **Oppilaskohtaisen tuen tarpeen arviointi**

- arvioinnin tekevät oppilaan opettajat yhdessä erityisopettajan kanssa
- yläkoulussa aineenopettaja tiedottaa luokanvalvojaa, kun ryhmäkohtainen tuki ei riitä
- arvioinnissa hyödynnetään kunnan erityisopetuksen vuosikellossa olevia seuloja ja testejä
- käytöksellään reagoivien oppilaiden arvio pitää tehdä yhdessä opiskeluhoollon kanssa
- hyödynnetään ryhmäkohtaisen tuen tarkistuslistaa
- alueittaiset pienryhmät; Yhteiskoulu, Mahnalan Ympäristökoulu, Kirkonkylän koulu ja Kyröskosken koulu
- Kyröskosken ja Kirkonkylän kouluilla lisäksi koko kuntaa palvelevat erityisluokat
- rehtori tekee hallintopäätöksen oppilaskohtaisesta tuesta

## **7.5. oppiaineen oppimäärästä sekä opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisesta tehtävän päätöksen käytännön valmistelut ja vastuut sekä päättämisen käytännöt ja vastuut**

Kun oppimäärää rajataan tai tavoitteista poiketaan ensimmäisen kerran ja oppilaan tilanne edellyttää opiskeluhoollon työntekijän konsultaatiota, arviointi ja suunnitelma käsitellään asiantuntijatiimissä, ellei päätöksen tueksi ole muuta terveydenhuollon arviota. Tiimiin osallistuvat oppilas, huoltaja(t) ja opettaja(t) sekä tarvittavat opiskeluhoollon toimijat ja muut asiantuntijat sekä tarvittaessa rehtori/vararehtori. Käytännön valmistelut sisältävät oppilaan tilanteen arvioinnin, tarvittavien asiantuntijalausuntojen hankkimisen ja yhteistyön oppilaan huoltajien kanssa.

Oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevan suunnitelman tulee olla realistinen ja tukea oppilaan yksilöllisiä tarpeita. Suunnitelmassa määritellään oppilaan yksilölliset oppimistavoitteet ja siinä kuvataan, miten oppilas etenee opinnoissaan. Suunnitelman tavoitteena on tukea oppilaan oppimista ja varmistaa, että hän voi edetä opinnoissaan omassa tahdissaan ja omien kykyjensä mukaisesti.

Opettajat vastaavat tiedonsiirrosta, oppilaan edistymisestä ja tarpeista muiden opettajien ja opiskeluhoollon henkilöstön kanssa. Tämä varmistaa, että kaikki oppilaan kanssa työskentelevät ovat tietoisia oppimäärän rajaamisen tai opetussuunnitelman tavoitteiden poikkeamisesta.

Luokan- tai aineenopettaja, erityisopettaja ja tarvittaessa opiskeluhoollon henkilöstö valmistelevat arvion ja suunnitelman tukitoimista / oppiaineen rajaamisesta.

Hallintopäätöksen tekee rehtori. Oppilaalla ja huoltajilla on hallintolain mukainen oikeus kuulemiseen. Mikäli tuen tarve muuttuu, on myös kuuleminen järjestettävä uudelleen.

Oppilaan huoltajien ja näiden laillisia edustajia kuullaan kuulemistilaisuudessa, jonka ajankohta on ilmoitettu kirjallisesti ja siihen on saatu kirjallinen kuittaus. Molemmille huoltajille tulee kertoa, että: suunnitelma oppiaineen oppimäärästä ja paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisesta on perustettu perusopetuslain mukaisesti. Huoltajalle kerrotaan, että kuulemistilaisuus järjestetään hallintolain 34 § mukaisesti ja siinä kuullaan huoltajia suunnitelman sisältöihin liittyen. Kuulemistilaisuus tulee kirjata myös asiakirjan ohjeistuksen mukaisesti kohtiin kuuleminen ja yhteistyö huoltajien/oppilaan kanssa. Huoltajille annetaan tilaisuus tutustua suunnitelmaan hallintolain mukaisesti vähintään viikkoa ennen tilaisuutta.

Yhteishuoltajuudessa oppilaalla on kaksi laillista huoltajaa ja kumpaakin tulee kuulla ja kummallekin huoltajalle tulee antaa tosiasiallinen mahdollisuus tutustua asiakirjoihin ennakolta, osallistua lastaan koskevaan päätöksentekoon sekä allekirjoittaa tarvittavat asiakirjat. Yksinhuoltajuudessa riittää yksinhuoltajan osallistuminen ja allekirjoitukset. Sijoitetun lapsen kohdalla huoltajuus on aina varmistettava etukäteen sosiaalityöntekijältä.